

سبک رفتار

رفتارهای خطرناک به بهانه چهارشنبه‌ای بی هویت

آتش مردم آزاری

مهدی ارجمند
هنوز هم از آن حادثه به تلخی یاد می‌کند؛ حادثه‌ای که باعث شد تمام صورت و نیمی از بدنش در آتش بسوزد و با گذشت شش سال از آن حادثه همچنان از کرده خود پشیمان باشد. وحید را مدت‌هاست که می‌شناسم از دوران کودکی که همکلاس بودیم. بچه پر جنب و جوشی بود، فعال و پر انرژی و البته همین اکتیو بودن کار دستش داد.

شش سال پیش وقتی با چند نفر از دوستانش قرار گذاشت تا یک چهارشنبه آخر سال پر از هیجان را تجربه کند هیچگاه فکر نمی‌کرد این چهارشنبه آخر سال به زجر آورترین خاطره زندگی‌اش تبدیل شود. آن شب با سه پسر دیگر اتفاق دلخراش و وحید در آتش تمام صورتش و قسمت‌های زیادی از بدنش سوخت. چند ماه در بیمارستان بود و بعد از چندین ماه بستری شدن در بیمارستان و چند عمل جراحی بالاخره باند روی صورتش را باز کردند اما این صورت هیچ شباهتی به وحید که می‌شناختم نداشت. پسرک دستی دستنی صورت زیبایی خود را به دست آتش سپرد. آن شب او و دوستانش شب تلخی را گذراندند شبی که اگر چه برای آنان تجربه و عبرت شد اما خیلی برای آنها گران در آمد. حالا شش سال از آن حادثه می‌گذرد و وحید هیچگاه خاطرات تلخ و زجر آور آن شب را فراموش نمی‌کند. او حالا وقتی با خانواده ببر می‌رود خودش بیشتر خجالت می‌کشد خیلی‌ها کنجکاوانه صورت او را نگاه می‌کنند. وحید حسایی پشیمان است اما آیا این پشیمانی سودی دارد؟

اتفاقات تلخ در چهارشنبه آخر سال

اتفاق تلخی که برای وحید افتاد تنها یک نمونه است. یک نمونه از اتفاقات تلخی که همه ساله در شب چهارشنبه آخر سال در نقاط مختلف کشور و در شهرهای مختلف روی می‌دهد. اتفاقات تلخ، زشت و زنده‌ای که هیچ سنخیتی با چهارشنبه‌سوری حلال‌بیشتر از اینکه نماد و سمبل یک جشن باشد و از آماده شدن مردم برای سال جدید و آمدن نوروز خبر دهد شده است یک بلای خاتمان سوز که با شنیدن اسم چهارشنبه‌سوری تن خیلی از مردم خصوصاً خانواده‌ها با افراد آسیب‌دیده می‌یزد. نکته تأسف‌برانگیز اینجاست که با وجود اطلاع‌رسانی بسیار زیاد درباره حوادث این شب تلخ و نیز انتشار اخبار و تصاویر دردناک از مجروحان و مصدومان حوادث این شب با هم افراد بسیاری زیادی هستند که بدون توجه به هشدارها فقط و فقط از روی خوشگذرانی و به بهانه تخلیه انرژی خود دست به اقدامات خطرناکی می‌زنند. آنچه تأسف‌آورتر از اینست که در این میان برخی از افراد بی‌گناه مانند کودکان، بانوان و سالمندان و رهگذران و عابران نیز جزو حادثه‌دیدگان چهارشنبه آخر سال هستند.

چهارشنبه‌سوری سندیت ندارد

جالب اینجاست که وقتی با برخی از افراد درباره چهارشنبه آخر سال صحبت می‌کنیم آنها این شب را به عنوان یکی از شب‌های سنتی و آیینی ایرانیان معرفی می‌کنند و معتقد هستند که چهارشنبه آخر سال یکی از شب‌های مهم در آیین‌های مربوط به نیاکامنان است. حال اینکه برخی از مورخان و کارشناسان و نیز پژوهشگران و محققان این موضوع را رد می‌کنند و اعتقاد دارند چهارشنبه‌سوری اصلاً سندیت ندارد. دکتر اینجاست که وقتی با برخی از افراد درباره چهارشنبه آخر سال صحبت می‌کنیم آنها این شب را به عنوان یکی از شب‌های سنتی و آیینی ایرانیان معرفی می‌کنند و معتقد هستند که چهارشنبه آخر سال یکی از شب‌های مهم در آیین‌های مربوط به نیاکامنان است. حال اینکه برخی از مورخان و کارشناسان و نیز پژوهشگران و محققان این موضوع را رد می‌کنند و اعتقاد دارند چهارشنبه‌سوری اصلاً سندیت ندارد.

بر اساس آموزه‌های دینی مردم آزاری در اسلام یکی از گناهان بزرگ است. زمانی که فردی خود را مسلمان می‌داند نباید به بهانه خوشگذرانی و شادی کردن باعث آزار و اذیت دیگر هموطنان شود چرا که این کار علاوه بر اینکه کاری ناپسند، غیراخلاقی و دور از شأن فرهنگی افراد است یک گناه بزرگ و مردم آزاری است

به عنوان مثال دکتر محمد میرشکرایی رئیس پژوهشکده مردم‌شناسی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور در صحبت‌های خود با یکی از خبرگزاری‌ها به عدم سندیت چهارشنبه آخر سال به مناسبت جشن چهارشنبه‌سوری درباره جشن‌های کهن گفت: اگر این تغییرات شدت بیشتری داشته باشد امکان دارد به تدریج آن رسم از بین برود. بسیاری از رسم‌هایی که طی تاریخ فراموش شده‌اند این سرنوشته را داشته‌اند. به اعتقاد میرشکرایی هیچ‌گاه پژوهشگران نمی‌توانند پیشینه‌ای از چهارشنبه‌سوری را پیدا کنند زیرا هیچ منبع مکتوبی در این زمینه وجود ندارد. او گفته است: «ما نمی‌دانیم از چه زمان سنتی به نام چهارشنبه‌سوری و روشن کردن آتش در آن برپیدن از آتش در ایران معمول شده است. در این باره روایت‌هایی آمده اما هیچ کدام سند محکم ندارد.» البته به اعتقاد این پژوهشگر و برخی دیگر از پژوهشگران، در چهارشنبه آخر سال علاوه بر آتش عناصر دیگری نیز مورد توجه هستند از جمله سنت‌های مربوط به آب مثل آوردن آب از چشمه در صبح چهارشنبه و اعتقادات مربوط به جاهای آب در مناطقی مثل گیلان نشان از اهمیت رابطه آب و این روز دارد. علاوه بر این در کشور آذربایجان چهارشنبه‌سوری نیز در آتش‌ها جشن می‌گیرند که به چهار عنصر آب و خاک و باد و آتش مربوط می‌شود. اما واقعیت اینست آنچه امروز شاهد آن هستیم هیچ سنخیتی با فرهنگ تمدن و تاریخ ایرانیان و سبک زندگی ایرانی - اسلامی ندارد.

اینکه یک عده‌ای به خاطر خوشگذرانی و به بهانه برگزاری یک جشن سنتی مایه آزار و اذیت دیگران و به وجود آوردن حوادث دلخراشی برای خود و دیگران می‌شوند این کار به هیچ عنوان پسندیده نیست و سنخیتی با رفتار یک ایرانی مسلمان برخوردار از پشتوانه دینی و فرهنگی غنی ندارد. **نگاهی به حوادث چهارشنبه‌سوری** در این میان بد نیست نگاهی نیز به حوادث و سوانح چهارشنبه آخر سال در سال گذشته بیندازیم. حوادثی دلخراش و سوانحی دردناک که خیلی از آنها دیگر قابل جبران نیستند. شاید مرور این حوادث تلخ و دلخراش و نگاهی به آمار اتفاقات و سوانح سال گذشته بتواند در کاهش اشتیاق و علاقه افراد برای روشن کردن آتش و نیز استفاده از مواد محترقه در چهارشنبه آخر سال مؤثر باشد و باعث جلوگیری از حضور افراد در این مراسم خطرناک شود.

آن طور که رئیس اورژانس کشور در گفت‌وگو با خبرگزاری‌ها اعلام کرده است در چهارشنبه‌سوری سال گذشته ۱۰۸۷ نفر مصدم شدند. دکتر امین صابری‌نیا درباره آمار نهای شمار مصدومان و کشته‌شدگان حوادث چهارشنبه‌سوری در کشور، گفته است: برابر آخرین گزارش‌های دریافتی از مراکز اورژانس سراسر کشور بررسی عملیات‌های انجام‌شده از سوی عوامل اورژانس، ۱۰۸۷ تن در پی حوادث شب چهارشنبه سال گذشته مصدم شدند که از این تعداد، ۵۲۶ تن به بیمارستان منتقل شده‌اند. رئیس اورژانس کشور با بیان اینکه «باقی مصدومان به شکل سربایی

در محل مداوا شدند و خدمات درمانی را از امدادگران اورژانس دریافت کرده‌اند»، افزود: بیش از ۹۴ درصد از حادثه‌دیدگان را مردان و کمتر از ۶ درصد باقی‌مانده را نیز زنان تشکیل داده‌اند. وی همچنین گفت: چهار تن از هموطنانمان در پی حوادث شب چهارشنبه آخر سال جان خود را از دست داده‌اند که این افراد در شهرهای ورامین، تهران، کرج و مشهد دچار حادثه شده بودند. صابری‌نیا آسیب‌پذیرترین بازه سنی را افراد کمتر از ۱۸ سال اعلام کرد و افزود: افراد کمتر از ۱۸ سال، یعنی نوجوانان، بیشترین آسیب‌دیدگان حوادث بودند که این موضوع نقش نظارت خانواده‌ها و والدین بر فرزندانمان را بیش از پیش نمایان می‌کند. وی خاطرنشان کرد: درخواست ما این است که با توجه به خطرناک بودن این مواد و احتمال انفجار آنها، خانواده‌های این مواد را از دسترس فرزندان خود دور کنند و آن را به ایستگاه‌های آتش‌نشانی تحویل دهند یا مدموم کنند.

یک اتفاق تلخ در مشهد

رئیس اورژانس کشور البته به حوادث تلخ نیز اشاره کرده است اما شاید تلخ‌ترین حادثه شب چهارشنبه سال ۹۳ در کشور مربوط به حادثه تلخ مصدومیت و فوت سرباز نیروی انتظامی در مشهد باشد. سرباز وظیفه‌ای که بر اساس وظیفه، وجدان و تعهد اخلاقی خود در شب چهارشنبه آخر سال به همراه چند تن از مأموران کلاتری محصل در یکی از نقاط مشهد مشغول انجام وظیفه بود و وقتی برای جلوگیری از انفجار مواد محترقه توسط چند جوان به سمت آنان رفت یکی از آن جوان‌ها در اقدامی غیرقابل باور نارنجک حاوی مواد محترقه را به سمت این سرباز و وظیفه فرتاب کرد که این نارنجک بعد از برخورد با

صورت این سرباز وظیفه باعث مصدومیت شدید وی و انتقال او به بیمارستان شد. اما درست چند روز بعد از این اتفاق تلخ و بستری شدن این سرباز وظیفه در بیمارستان امدادی شهید کامیاب مشهد، روابط عمومی این بیمارستان در خبری تلخ فوت سرباز مشهدی آسیب‌دیده را اعلام کرد. صورت این سرباز به شدت آسیب دیده بود و پس از انجام اقدامات اولیه در بیمارستان امام رضا(ع) برای انجام اعمال جراحی تخصصی از جمله جیممه به بیمارستان امدادی شهید کامیاب مشهد منتقل شد اما در اثر صدمات وارده فوت کرد. این حادثه تلخ باعث شد تا مشهد یکی از تلخ‌ترین چهارشنبه‌های آخر سال خود را تجربه کند و شاهد یک حادثه دردناک در کشور باشیم. حادثه‌ای که می‌توانست هرگز رخ ندهد و اتفاقی که می‌توانست اصلاً به وجود نیاید اما باقتضای ر انجام یک سری از رفتارهای اشتباه و سراسر خطرناک و دلخراش و باعث شد تا خانواده سرباز جوان برای همیشه داغدار شوند.

حادثه‌ای مانند فوت دردناک این سرباز وظیفه و نیز فوت یا مجروحیت شدید دیگر هموطنانمان در چهارشنبه آخر سال به خوبی نشان می‌دهد که این رفتارهای سراسر اشتباه و رعب‌آور چهارشنبه آخر سال باید کنترل و مدیریت شود تا شاهد این اتفاقات دلخراش نباشیم. کنترل و مدیریتتی که به نظر می‌رسد بیش از هر گروه دیگری این خود مردم و شهروندان هستند که در این خصوص نقش اول را دارند.

ضرورت کنترل هیجانات

یک جامعه‌شناس درباره رفتارهای ناهنجار آخرین شب چهارشنبه سال می‌گوید: مهم‌ترین علت حوادث شب چهارشنبه آخر سال عدم توانایی افراد در کنترل هیجانات و نیاز افراد برای تخلیه هیجان است بنابراین در این میان این خود افراد و خصوصاً خانواده‌ها هستند که باید مراقب باشند تا تخلیه هیجانات در این شب منجر به بروز رفتارهای خطرناک و مصدومیت و فوت افراد نشود. دکتر غلامرضا حیدری با بیان اینکه آنچه در شب چهارشنبه آخر سال می‌بینیم هیچ سنخیتی با رفتار و فرهنگ ایرانیان با فرهنگ و تمدن ندارد، می‌گوید: یک رفتار ناهنجار و اقدامات ناشایست خودداری کند. این استاد دانشگاه می‌افزاید: در این میان خانواده‌ها نقش مهمی دارند و باید در کنترل فرزندان خود و جلوگیری از حضور آنان در مراسم خطرناک شب چهارشنبه آخر سال دقت نظر بیشتری داشته باشند. دکتر حیدری می‌افزاید: هرچقدر مردم که مأموران انتظامی، آتش‌نشانی و اورژانس و سایر دستگاه‌ها در آماده‌باش کامل باشند باز هم این خود مردم هستند که در کاهش سوانح دلخراش چهارشنبه آخر سال نقش دارند.

به گفته این جامعه‌شناس فرهنگ‌سازی و آموزش نقش مهمی در جلوگیری از حوادث و سوانح چهارشنبه آخر سال دارد و در این میان رسانه‌ها و خصوصاً رسانه ملی می‌تواند با تولید برنامه‌های آموزشی و فرهنگ‌سازی به کاهش سوانح و حوادث در این شب کمک کند. وی در ادامه می‌گوید: دامان باشد که بر اساس آموزه‌های دینی مردم آزاری در اسلام یکی از گناهان بزرگ است. زمانی که فردی خود را مسلمان می‌داند نباید به بهانه خوشگذرانی و شادی کردن باعث آزار و اذیت دیگر هموطنان شود چرا که این کار علاوه بر اینکه کاری ناپسند، غیراخلاقی و دور از شأن فرهنگی افراد است یک گناه بزرگ و مردم آزاری است. وی خاطر نشان می‌کند: آنچه در چهارشنبه آخر سال شاهد آن هستیم رفتارهایی است که هیچ سنخیتی با فرهنگ ایرانی - اسلامی مردم ما ندارد و بازتاب‌های بسیار منفی نیز در بین مردم دیگر کشورها دارد بنابراین امیدواریم هر چه سریع‌تر این رفتارهای زشت و ناپسند خصوصاً استفاده از مواد محترقه و خطرناک اصلاح شود و در چهارشنبه آخر سال به جای این رفتارهای خطرناک و دور از شأن فرهنگی شاهد رفتارهای نیک و پسندیده باشیم؛ رفتارهایی که شایستگی بیشتری با فرهنگ ایرانی - اسلامی مردم ایران زمین دارد.

سبک مراقبت
بهار می‌آید، با طبیعت مهربان باشیم

ایست به تخریب محیط‌زیست

پریناز مهرابی
انسان و محیط‌زیست دو عضو جدایی‌ناپذیر از یکدیگر هستند که عناصر مشترک بسیاری با یکدیگر دارند و همیشه روح تشنه و سیری‌ناپذیر انسان به دنبال غرق شدن در طبیعت و کسب آرامش از آن است. ایام نوروز در کشور ایران نیز یکی از بهترین موقعیت‌ها را برای گردش در دل طبیعت فراهم آورده است که با عنوان بهترین فصل و به قول معروف عروس فصل‌ها نامیده می‌شود. با فرا رسیدن بهار و آغاز نوروز هر ساله طبیعت ما را به دامان خود دعوت و با کمک انرژی خود ما را از استرس‌ها، دغدغه‌ها و خستگی‌ها رها می‌کند، اما بشر هر روزه با وجود پیشرفت‌هایش از طریق اعمال و رفتار خود به طبیعت آسیب رسانده و آن را به ورطه نابودی کشانده است. به قول بزرگ‌ترهایمان انگار نسل جدید هر روز خودخواه‌تر شده و برای کسب لذت و منفعت بیشتر و تفریح و خوشگذرانی‌های خود حاضر به هر گونه اعمال و رفتاری می‌شود یا از روی ناآگاهی از طرق مختلف به محیط‌زیست آسیب وارد می‌کند. به عنوان مثال در این روزهای شاد و سرسبز که طبیعت لباس جدید به تن کرده است اکثر خانواده‌ها قرارهایی را برای مسافرت‌های درون شهری و رفتن به جنگل و

و کوه و... یا مسافرت‌های چند روزه برای گشت و گذار در طبیعت شهرها و مکان‌های مختلف می‌گذرانند اما کم‌پیش می‌آید پر قدرت برای آموزش و برنامه‌ریزی در حوزه رفتار و عملکرد خانواده و سایر افراد جامعه است. به عنوان مثال نهادهای پر قدرت و مؤثر در تربیت و آموزش کودکان در حیطه‌های بسیاری از خانواده‌ها و مسافرها هستیم. عده‌ای در قبال طبیعت بسیار کم لطف هستند و رفتارهایی بی‌انصافانه‌ای مطابق میل و خواسته‌های خود انجام می‌دهند، بدون اینکه ذره‌ای به فکر حفاظت از محیط‌زیست یا طبیعت اطرافمان باشند. گروهی دیگر هم بر این عقیده هستند که با کتاب‌های تبلیغاتی کوچک برای آموزش افرادی که وارد محیط‌های طبیعی دنج همانند پارک‌های ملی حفاظت شده و جنگل و دریا و... می‌شوند، ایجاد طرح‌هایی در مدارس برای آموزش دانش‌آموزان و استفاده از طرح‌هایی همانند طرح پلیس که مورد توجه واقع شد، استفاده از طرحی به نام همیار طبیعت تا بتوانیم با آموزش و تبلیغ کردن به فرزندانمان از کودکی احترام و دوست و یاور طبیعت بودن را بیاموزیم و با کمک آنها در هر خانواده یک محیط‌یاب داشته باشیم.

نگاه

آزادی یا مردم‌آزاری

ایوب خرمی
با کمی تأمل و کنجکاوی در بعضی از سوره‌هایی مربوط به آن در نزد عامه مردم روبه‌رو می‌شویم. کلماتی که با برداشت‌های گوناگون و دوبه‌دو در نزد برخی از افراد باعث کج رفتاری‌ها و ناهنجاری‌ها می‌شود. تمامی معنای مربوط به واژه‌های اینچنینی تقریباً به سطح سواد و نوع اطلاعات و دانش افراد وابسته است و بر اثر این عامل پیام‌هایی با طیف‌بندی خاص با همان موضوع نزد اقتضای مختلف و بر حسب جنسیت خاص در جامعه به‌وجود می‌آید. خیلی عظیمی از افراد جامعه با شنیدن کلمه آزادی بر اساس دیدگاه‌ها و البته به سمت و سوی منافع شخصی خود جهت‌گیری می‌کنند و این انتظار را از بقیه هموعان و مسئولان به صورت طلبکارانه خواستارند. آزادی به معنای تام کلمه بر حسب شرع و قانون اسلامی تعریف مشخصی دارد و همه افراد موظفند که در چارچوب معین شده سرسبد آفرینش است از بین می‌رود.

